

СОДЕРЖАНИЕ

ПАТРИАРШИЕ ЭНЦИКЛИКИ И ГРАМОТЫ БЛАГОСЛОВЕНИЯ

Послание ЕГО СВЯТЕЙШЕСТВА ГАРЕГИНА II, ВЕРХОВНОГО ПАТРИАРХА И КАТОЛИКОСА ВСЕХ АРМЯН , по случаю праздника чудесного Воскресения Господа нашего Иисуса Христа.	5
--	---

ОФИЦИАЛЬНОЕ

Доклад канцлера Первопрестольного Св. Эчмиадзина ЕГО ПРЕОСВЯЩЕНСТВА АРХИЕПИСКОПА АРШАКА ХАЧАТРЯНА о деятельности Первопрестольного Св. Эчмиадзина в 2023 году, представленный на собрании Верховного духовного совета	9
--	---

ПРОПОВЕДИ

Проповедь ЕПИСКОПА ВАРДАНА НАВАСАРДЯНА , произнесенная во время Св. Литургии в монастыре Св. Гаяне	22
Проповедь АРХИЕПИСКОПА АРШАКА ХАЧАТРЯНА , произнесенная во время Св. Литургии в монастыре Св. Гаяне	26
Первая проповедь ИЕРОМОНАХА ЕСАИ ГРИГОРЯНА , произнесенная во время Св. Литургии в церкви Пресвятой Богородицы г. Эчмиадзина	31
Первая проповедь ИЕРОМОНАХА ВОСКАНА ВОСКАНЯНА , произнесенная во время Св. Литургии в монастыре Хор Вирап.	35
Первая проповедь ИЕРОМОНАХА ГРИГОРА МИНАСЯНА , произнесенная во время Св. Литургии в церкви Св. Месропа Маштоца Ошакана	39
Проповедь АРХИЕПИСКОПА ВАЗГЕНА МИРЗАХАНИЯНА , произнесенная во время Св. Литургии в монастыре Св. Гаяне	45
Проповедь ЕПИСКОПА ДАНИЕЛА ФИНДИКЯНА , произнесенная во время Св. Литургии в монастыре Св. Гаяне в честь праздника Вербного Воскресенья	51
Проповедь ЕПИСКОПА АРТАКА ТИГРАНЯНА , произнесенная во время Пасхальной Литургии Сочельника в монастыре Св. Гаяне	56

РЕЛИГИОВЕДЕНИЕ

- ДЬЯКОН ЕГИШЕ САРГСЯН** — Сан Католикоса в официальной системе
иерархии Армянской Церкви. 61
- МЕХАК АЙВАЗЯН** — Проблема восприятия монашеского образа жизни в рамках
деятельности Нарекаванка 81
- АВЕТИС КАЛАШЯН** — Его святейшества Гарегина II, Верховный Патриарх
и Католикос Всех Армян и школы армянской диаспоры 100

ИСТОРИКО-ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ

- ЛИЛИТ МКРТУМЯН** — Медведь в древнеармянских поверьях (по сказкам и
легендам). 115
- ГАГИК МАРТОЯН** — Календарный символизм видения
Григория Просветителя и первый месяц Ниппурского календаря. 133

СООБЩЕНИЯ

- АКОП ЧОЛАКЯН** — Священные деревья армян Кесаба 149

РЕЦЕНЗИИ. БИБЛИОГРАФИЯ

- АРМЕН ОВАКИМЯН** — Вопреки неразумным недоброжелателям и в утешение
нуждающимся: *новые издания Первопрестольного Св. Эчмиадзина* 166

CONTENTS

PONTIFICAL ENCYCLICALS, LETTERS OF BLESSING

Message of HIS HOLINESS KAREKIN II, CATHOLICOS OF ALL ARMENIANS , on the occasion of the glorious feast of Resurrection of our Lord Jesus Christ	5
---	---

OFFICIAL

Report of HIS EMINENCE ARCHBISHOP ARSHAK KHACHATRYAN , Chancellor of the Mother See of Holy Etchmiadzin, made about the activity of the Mother See of Holy Etchmiadzin in 2023 at the meeting of the Supreme Spiritual Council	9
--	---

SERMONS

Sermon delivered by H.G. BISHOP VARDAN NAVASARDYAN during the Divine Liturgy celebrated at St. Gayane Monastery	.22
Sermon delivered by H.E. ARCHBISHOP ARSHAK KHACHATRYAN during the Divine Liturgy celebrated at St. Gayane Monastery	.26
The first sermon of REV. FR. YESAYI GRIGORYAN delivered at Holy Mother of God Church of Etchmiadzin	.31
The first sermon of REV. FR. VOSKAN VOSKANYAN delivered during the Divine Liturgy celebrated at Khor Virap Monastery	.35
The first sermon of REV. FR. GRIGOR MINASYAN delivered during the Divine Liturgy celebrated at St. Mesrop Mashtots Church of Oshakan	.39
Sermon delivered by H.E. ARCHBISHOP VASKEN MIRZAKHANYAN during the Divine Liturgy celebrated at St. Gayane Monastery	.45
Sermon delivered by H.G. BISHOP DANIEL FINDIKYAN during the Divine Liturgy celebrated on the occasion of the feast of the Palm Sunday at St. Gayane Monastery	.51
Sermon delivered by H.G. BISHOP ARTAK TIGRANYAN during the Divine Liturgy celebrated on the Easter Eve at St. Gayane Monastery	.56

RELIGIOUS STUDIES

- DEACON YEGHISHE SARGSYAN** — Rank of the Catholicos in the hierarchical system of the Armenian Church 61
- MEKHAK AYVAZYAN** — Problem of perceiving the monastic way of life within the framework of activities of the Monastery of Narek 81
- AVETIS KALASHYAN** — His Holiness Karekin II, Supreme Patriarch and Catholicos of All Armenians, and the Diaspora Armenian School. 100

HISTORICAL-PHILOLOGICAL STUDIES

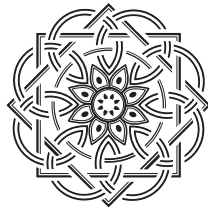
- LILIT MKRTUMYAN** — Bears in ancient Armenian beliefs (fairy tales and legends) 115
- GAGIK MARTOYAN** — The calendar symbolism of Gregory the Illuminator's vision and the first month of the Nippur calendar 133

ESSAYS

- HAKOB CHOLAKIAN** — Trees considered sacred by the Armenians of Kesap . . . 149

LITERARY REVIEW

- ARMEN HOVAKIMYAN** — In defiance of disgruntled idlers and in consolation of the needy (new publications of the Mother See of Holy Etchmiadzin) 166

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿՆԵՐ. ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ԳՐԵՐ

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ. ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ պատգամը
մեր Տէր Յիսուս Բրիստոսի Հրաշափառ Յարութեան տօնի առիթով 5

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի դիւանապետ **ԳԵՐՇ. Տ. ԱՐՇԱԿ ԱՐՔ.**

ԽԱՉԱՏՐԵԱՆԻ տեղեկագիրը՝ ներկայացուած Գերագոյն հոգեւոր խորհրդի
ժողովում Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի 2023 թ. գործունէութեան մասին 9

ՔԱՐՈՉԽՕՍԱԿԱՆ

Տ. ՎԱՐԴԱՆ ԵՊՍ. ՆԱԲԱՍԱՐԴԵԱՆԻ քարոզը՝ խօսուած Ս. Գայանէ վանքում
մատուցուած Ս. Պատարագին. 22

Տ. ԱՐՇԱԿ ԱՐՔ. ԽԱՉԱՏՐԵԱՆԻ քարոզը՝ խօսուած Ս. Գայանէ վանքում
մատուցուած Ս. Պատարագին. 26

Տ. ԵՍԱՅԻ ԱՐԴՅ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆԻ անդրանիկ քարոզը՝ խօսուած Էջմիածնի
Ս. Մարիամ Աստուածածին եկեղեցում 31

Տ. ՈՍԿԱՆ ԱՐԴՅ. ՈՍԿԱՆԵԱՆԻ քարոզը՝ խօսուած
Ս. Խոր Վիրապի վանքում մատուցուած անդրանիկ Պատարագին 35

Տ. ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԴՅ. ՄԻՆԱՍԵԱՆԻ անդրանիկ քարոզը՝ խօսուած Օշականի
Ս. Մեսրոպ Մաշտոց եկեղեցում մատուցուած Ս. Պատարագին 39

Տ. ՎԱԶԳԷՆ ԱՐՔ. ՄԻՐՉԱԽԱՆԵԱՆԻ քարոզը՝ խօսուած Ս. Գայանէ
վանքում մատուցուած Ս. Պատարագին 45

Տ. ԴԱՆԻԷԼ ԵՊՍ. ՖԷՆՏԸԳԵԱՆԻ քարոզը՝ խօսուած Ս. Գայանէ վանքում
Ծաղկազարդին մատուցուած Ս. Պատարագին 51

Տ. ԱՐՏԱԿ ԵՊՍ. ՏԻԳՐԱՆԵԱՆԻ քարոզը՝ խօսուած Ս. Գայանէ վանքում
Ս. Յարութեան նրազալոյցին մատուցուած Ս. Պատարագին. 56

ԿՐՕՆԱԳԻՏԱԿԱՆ

- ԵՂԻՇԷ ՍՐԿ. ՍԱՐԳՍԵԱՆ** — Կաթողիկոսական աստիճանը Հայոց Եկեղեցու նուիրապետական համակարգում 61
- ՄԵԽԱԿ ԱՅՎԱԶԵԱՆ** — Վանական ապրելակերպի ըմբռնման խնդիրը Նարեկավանքի գործունեության ծիրում 81
- ԱԲԵՏԻՍ ՔԱԼԱՇԵԱՆ** — Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Բ. Ծայրագոյն Պատրիարք եւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը եւ սփիւռքահայ դպրոցը 100

ՊԱՏՄԱԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

- ԼԻԼԻԹ ՄԿՐՏՈՒՄԵԱՆ** — Արջը հին հայոց հաւատալիքներում (ըստ հեքիաթների եւ աւանդագրոյցների) 115
- ԳԱԳԻԿ ՄԱՐՏՈՅԵԱՆ** — Գրիգոր Լուսաւորչի տեսիլքի օրացուցային խորհրդաբանութիւնը եւ Նիպալուրեան օրացոյցի առաջին ամիսը 133

ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ

- ՅԱԿՈԲ ԶՈԼԱՔԵԱՆ** — Քեսապի հայոց սրբացուած ծառերը 149

ԳՐԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ. ՄԱՏԵՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

- ԱՐՄԷՆ ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ** — Ի հեճուկա դժկամակ անբանից եւ ի մխիթարութիւն կարօտելոց. *Մայր Աթոռի նոր հրատարակութիւնները* 166

